

MEERTALIGHEID EN STRATEGIEËN VOOR EEN MEERTALIGE OPVOEDING

Wat is meertaligheid?

Simpel gezegd gaat het bij meertaligheid om iemand die in bepaalde situaties twee of meer talen spreekt. Toch ligt de praktijk niet zo eenvoudig. Een meertalig persoon gebruikt zijn talen meestal in verschillende situaties op verschillende manieren.

Voor het beheersen van een taal gelden vier vaardigheden: kunnen luisteren, spreken, lezen en schrijven. Deze komen mede voort uit het onderscheid in hoeverre iemand de taal actief kan inzetten, en in hoeverre hij of zij in staat is om de taal te volgen. Dit alles maakt dat de vraag naar iemands meertaligheid geen eenduidig ja of nee antwoord kent. Meertalig is iemand altijd in een bepaalde mate. Het komt overigens zelden voor dat iemand in meerdere talen alle vaardigheden vloeiend beheerst.

De eerste taal, de zogenaamde moedertaal, is de taal van de basisomgeving van een kind. Als een kind met twee moedertalen opgroeit, spreken we van gelijktijdige tweetaligheid. Dit gebeurt bijvoorbeeld als de twee ouders een verschillende moedertaal hebben. Een kind kan een tweede of derde taal ook op wat latere leeftijd leren. Dit is bijvoorbeeld het geval als het verhuist naar een sociale omgeving met een andere taal dan de gezinstaal.

Strategieën voor een meertalige opvoeding

Het is niet zo dat in een meertalige situatie slechts één manier van opvoeden de beste is. Ouders doen er wel goed aan om een keuze te maken en deze consequent vol te houden. Onduidelijkheid kan nadelig zijn voor de taalontwikkeling van het kind.

De bekendste manier van meertalig opvoeden is de één-persoon-één-taal- strategie. Hierbij spreekt dezelfde persoon consequent dezelfde taal met het kind. Omdat de taal die het kind te horen krijgt van goede kwaliteit moet zijn, is het aan te raden dat iedere betrokkene zijn of haar moedertaal spreekt. Is de één-persoon-één-taal-strategie niet mogelijk, dan kan de één-situatie-één-taal-strategie de nodige duidelijkheid brengen.

Bij een tweetalige opvoeding is het van belang dat u uw kind in beide talen ongeveer evenveel aanspreekt. Ook activiteiten als voorlezen kunnen dan beter in beide talen gebeuren. Kinderen zijn namelijk geneigd om de taal te gaan spreken die ze het beste onder de knie hebben.

Welke factoren spelen een rol bij meertaligheid?

Een aantal factoren is van invloed op het leren van een taal. Het gaat dan om de leeftijd, aanleg en motivatie van het kind. Ook de directe leefomgeving speelt een belangrijke rol in de taalontwikkeling. Deze kan het kind motiveren of juist ontmoedigen om de taal te leren.

Als u voor een meertalige opvoeding kiest, doet u er goed aan om daar zo vroeg mogelijk mee te beginnen. Dit maakt de kans groter dat uw kind de betrokken talen accentloos leert spreken. Ook doet u er goed aan deze talen zo vaak en zo veel mogelijk aan te bieden, bijvoorbeeld door praten en voorlezen. Hoe meer en hoe vaker het kind met een taal in aanraking komt, hoe gemakkelijker het deze leert.

Ook de aanleg van het kind speelt een rol. Het ene kind pikt een taal nu eenmaal sneller op dan het andere. Toch is de motivatie van het kind een nog belangrijker factor in het aanleren van een taal. Als het kind zich in een bepaalde cultuur niet prettig voelt, zal het de taal minder snel leren. Ook de motivatie van u, als ouder, is van belang. Kinderen die van huis uit worden gemotiveerd, leren een taal beter en sneller.

Is meertaligheid gunstig of ongunstig voor uw kind?

In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, hoeft meertaligheid geen negatieve gevolgen te

hebben voor de taalontwikkeling van uw kind. Het tegenovergestelde is het geval. Uit onderzoek blijkt dat onder gunstige omstandigheden het denkvermogen van het kind zich er juist beter door ontwikkelt.

De positieve invloed op het denkvermogen ontstaat doordat het kind voortdurend leert schakelen tussen het ene en andere systeem van symbolen. Deze invloed is overigens alleen positief bij normaal begaafde kinderen in een omgeving die genoeg stimuleert.

Meertalige kinderen kunnen de verschillende talen meestal goed uit elkaar houden. Soms maken ze fouten doordat de talen worden gemengd. Maar net zo goed vergemakkelijkt het hebben van kennis van de ene taal het aanleren van een andere taal.

NTC Het Nest, Kigali, www.hetnest.org

Bron: Stichting NOB, <http://www.stichtingnob.nl/> [oktober 2009]